

בנק ישראל

הפיקוח על הבנקים
אגף מדיניות והסדרה

ירושלים, כ"ט באב תשע"ג

5 באוגוסט 2013

חוזר מס' ח-06 - 2392

לכבוד

התאגידים הבנקאיים

הנדון: שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנקים

(ניהול בנקאי תקין, הוראה מס' 306)

מבוא

1. במסגרת התאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ולשינויים בחוק הבנקאות רישוי, עלה הצורך לעדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין העוסקות בנושא שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנק ולהרחיב את תחולתן.
2. ההוראה מתבססת על עקרונות הליבה לפיקוח יעיל על הבנקים, שפרסמה ועדת באזל בשנת 2006, אשר אומצו על ידי רשויות פיקוח רבות בעולם ועל חוק הבנקאות רישוי, התשמ"א-1981.
3. ההוראה נועדה להסדיר את הקריטריונים/הכללים לאישור/דחיית בקשות של בנקים בטרם ביצוע רכישה/הקמה של שליטה/בעלות עניין בתאגידים בארץ ובחו"ל שאינם בנקים.
4. המפקח יאשר או ידחה או יתנה את האישור לאחר שביצע תהליך הערכה מתאים שבמסגרתו נבחנה בין השאר השפעת הרכישה/הקמה של התאגיד על יציבות התאגיד הבנקאי ועל הסביבה התחרותית וכן לאחר שנבחנה יכולתו של התאגיד הבנקאי לנהל, לפקח ולבקר את הסיכונים הייחודיים הגלומים בהחזקת כל תאגיד בנפרד, וזאת גם אם היקף פעילותו אינו מהותי, בעת הקמתו, ביחס לסך פעילות הקבוצה הבנקאית על בסיס מאוחד.
5. לצורך ביצוע תפקידו זה יצרף התאגיד הבנקאי לבקשת האישור נתונים כמפורט בהוראה זו.
6. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי הבנקאות, ובאישור הנגיד, החלטתי על הוצאת הוראה מעודכנת כמפורט להלן. עם זאת יובהר כי חלק מהסעיפים נותרו דומים במהותם לסעיפים בנוסח הקודם אף אם מספורם שונה.

התיקונים להוראה

6. מכותרת ההוראה ומסעיפים 1 ו-2 נמחקה המילה "בחו"ל", ובכותרת ובסעיף 1 נוספו המילים "שאינו בנק".

דברי הסבר

השינוי בוצע על מנת להתאים את ההוראה לשינוי בחוק הבנקאות רישוי שמחייב קבלת אישור להחזקת תאגיד עזר או תאגיד פלוני על פי התנאים המפורטים בסעיף 11 לחוק הבנקאות רישוי.

7. נוסף סעיף 3: "שליטה או בעלות עניין בתאגידים גם אם אינם בנקאיים, כרוכה בסיכונים שעלולים להיות להם השלכות, בין השאר, על יציבות תאגיד האם בארץ. מטרת הוראה זו לאפשר למפקח לקבוע קריטריונים לבחינת רכישות/השקעות משמעותיות של התאגידים הבנקאיים (ישירות או באמצעות חברות בת/נכדות) על מנת להבטיח שהמבנה הקבוצתי החדש אינו חושף את התאגיד הבנקאי לסיכון עודף או שמונע פיקוח יעיל".

דברי הסבר

ההוראה מתמקדת בכללים ובקריטריונים, שמהווים בסיס להערכת המפקח את בקשות הבנקים למתן אישורי רכישה/הקמת שליטה/ בעלות עניין.

8. האמור בסעיפים 3(א), ו-3(ב) יהפוך לסעיפים 4(א) ו-4(ב) בהתאמה.

9. נוסף סעיף 5 שעניינו הגדרת בעל עניין כמשמעו בחוק הבנקאות רישוי.

דברי הסבר

קיימות בחקיקה הגדרות נוספות לבעל עניין (למשל בחוק החברות או חוק ניירות ערך) השונות במאפייניהן מההגדרה שבחוק הבנקאות רישוי.

10. האמור בסעיפים 4(א)1, 4(א)2, ו-4(ב) יהפוך לסעיפים 6(א)1, 6(א)2, ו-6(ב) בהתאמה, כאשר ההתייחסות כעת היא גם לתאגיד בחו"ל וגם לתאגיד בארץ.

11. סעיף 4 (ג) נמחק. ההנחיות שבסעיף 4(ג) שולבו בהנחיות שמפורטות בסעיפים 7 ו-8 להוראה.

12. נוספו להוראה סעיפים 7 ו-8 שענינם המידע שנדרש תאגיד בנקאי לצרף בהודעתו למפקח על רכישה/הקמת שליטה/בעלות עניין.

דברי הסבר

בסעיף 7 מנויים הפרטים שנדרש תאגיד בנקאי המעוניין לשלוט או להיות בעל עניין בתאגיד הן בארץ והן בחו"ל, לדווח למפקח. סעיף 8 יוחד לפרטים הנוספים שנדרש התאגיד הבנקאי לדווח למפקח כאשר בקשת האישור הינה לתאגיד חו"ל.

13. יתווסף סעיף 9 שעניינו השיקולים בהחלטת המפקח האם לאשר או לדחות את הבקשה של התאגיד הבנקאי.

דברי הסבר

ההוראה נועדה להקנות שקיפות וודאות בקשר לתהליך של הערכת הבקשות של בנקים לרכישה/הקמה של שליטה/בעלות עניין בתאגידים בארץ ובחו"ל שאינם בנק. במסגרת זו מוצגים במקביל לפרמטרים הנבחנים בתהליך ההערכה גם השיקולים שמובאים בחשבון בתהליך זה.

14. יתווסף סעיף 10 שכותרתו "דיווחים".

"תאגיד בנקאי נדרש לעדכן את המפקח מראש או בסמוך למועד בו חלו השינויים הבאים, לפי העניין: (א) שינוי מהותי בהיקף החזקותיו בתאגידים שהוא בעל עניין או שולט בהן ו/או שינויים בפעילות תאגידים אלו. (ב) רכישה מהותית של תאגיד אחר שאינה מקנה לתאגיד הבנקאי שליטה או בעלות עניין, אולם יש לה השפעה מהותית על מצבו הפיננסי, האסטרטגיה העסקית שלו, המוניטין או ניהול מקורותיו. "

דברי הסבר

כל שינוי מהותי בהחזקות התאגיד הבנקאי בתאגיד אחר, יש לעדכן את המפקח בסמוך לביצוע עסקה כאמור, גם אם העסקה אינה מקנה שליטה או בעלות עניין. במקרים אלו אופי הדיווח למפקח יהיה מצומצם יחסית.

15. סעיף 5 יהפוך לסעיף 11. המילה "חוי"ל" נמחקה.

16. יתווסף סעיף 12 שכותרתו "כללי" הקובע כי "המפקח רשאי להוסיף דרישות על אלו המנויות בהוראה זו או לפטור מחלקן, והכול לפי העניין".

דברי הסבר

ניתן שיקול דעת למפקח באשר להיקף וכמות הדיווח הנדרש מהתאגידים הבנקאיים. שכן, הבקשות לאישורים נבדלות ביניהן במאפיינים מבניים של הרכישה ובמאפייני סיכון: אופן ההתאגדות (חברות בנות, סניפים, תאגידי עזר, חברות פיננסיות וכד'), סוגי הפעילויות (בנקאות פרטית וכד').

17. הנספח נמחק ותוכנו שולב בסעיפים 7 ו-8, לפי העניין.

תחילה

17. תחילת האמור בחוזר זה ביום פרסומו.

עדכון הקובץ

18. מצורפים דפי עדכון לקובץ ניהול בנקאי תקין. להלן הוראות העדכון:

<u>להכניס עמוד</u>	<u>להוציא עמוד</u>
(8/13) [2] 306-1-4	(12/00) [1] 306-1-3

בכבוד רב,

דידי זקן

המפקח על הבנקים

שליטה או בעלות עניין בתאגידים לא ריאליים שאינם בנקים

מבוא

1. תאגידים בנקאיים המעוניינים לשלוט או להיות בעלי עניין בתאגידי עזר או בתאגידים אחרים שאינם בנק, לרבות הקמתם (להלן - "תאגידי"), יפעלו כמפורט בהוראה זו.
2. על פי הנחיות ועדת באזל, שאומצו במדינות רבות, חלה חובה על רשויות הפיקוח בארץ תאגיד האם, לוודא קיומם של נהלים, בקרה ופיקוח של תאגיד האם הבנקאי על כל אחד מהתאגידים המוחזקים על ידו לרבות בחו"ל.
3. שליטה או בעלות עניין בתאגידים, גם אם אינם בנקאיים, כרוכה בסיכונים שעלולים להיות להם השלכות, בין השאר, על יציבות תאגיד האם בארץ. מטרת הוראה זו לאפשר למפקח לקבוע קריטריונים לבחינת רכישות/השקעות משמעותיות של התאגידים הבנקאיים (ישירות או באמצעות חברות בת/נכדות) על מנת להבטיח שהמבנה הקבוצתי החדש אינו חושף את התאגיד הבנקאי לסיכון עודף או שמונע פיקוח יעיל.

תחולה

4. (א) הוראה זו תחול על כל התאגידים הבנקאיים.
- (ב) הוראה זו אינה מתייחסת להחזקות בתאגיד בנקאי או בתאגיד חוץ כאמור בסעיף 31 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981 או בתאגיד ריאלי.

הגדרות

5. בעל עניין - כמשמעו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

מתן הודעה

6. (א) (1) תאגיד בנקאי המעוניין לשלוט או להיות בעל עניין בתאגיד בארץ ובחו"ל שאינו בנק, לרבות הקמתו, חייב להודיע על כך למפקח בכתב, 45 יום לפני מועד רכישת השליטה או בעלות העניין (וזאת בין במישרין ובין בעקיפין באמצעות חברות בת או נכדות בארץ ובחו"ל), על מנת שניתן יהיה לוודא היערכותו לקראת פעילות זו.
- (2) האמור בפסקה (1), אינו גורע מהצורך בקבלת אישור ספציפי של המפקח הנדרש על פי היתר שניתן לתאגיד בנקאי או תאגיד החזקה בנקאי.
- (ב) בפרק זמן זה, יוודא המפקח כי התנאים והאמצעים שנקבעו, ממלאים אחר דרישות הפיקוח כפי שנקבעו בסעיפים 7 ו-8 להוראה זו. הודיע המפקח תוך תקופה זו לתאגיד הבנקאי כי היערכותו להחזקת התאגיד אינה עונה על הדרישות כאמור, יידרש התאגיד הבנקאי להתאים את היערכותו כנדרש בטרם רכישת השליטה או בעלות העניין.

7. בהודעתו יפרט התאגיד הבנקאי את העניינים הבאים:
- (א) שם התאגיד הנרכש/מוקם ומקום התאגדותו;
- (ב) מטרת רכישת/הקמת התאגיד;
- (ג) שיעורי החזקותיו המיועדים של התאגיד הבנקאי בתאגיד;
- (ד) מידע אודות השותפים להחזקה בתאגיד (בהחזקות נמוכות מ-100%) ותרשים השליטה הכולל של כל אחד מהגופים המעורבים בהחזקה;
- (ה) עלות הרכישה/הקמה ומקורות המימון לעסקה;
- (ו) הסינרגיה העיקרית שתושג מהתאגיד (עם חברת האם או חברות אחרות בקבוצה), אם קיימת;
- (ז) קשרים עסקיים הצפויים בינו לבין התאגיד (כגון: העמדת ערבויות וכד');;
- (ח) עמידת התאגיד הבנקאי בדרישות רגולטוריות לפני ואחרי הרכישה - דרישות הון, נזילות, מגבלות חשיפה, ממשל תאגידי, בקרה פנימית, ניהול סיכונים וציות;
- (ט) קיום הסכמי ניהול או נאמנות בתאגיד וכן פירוט סניפים או תאגידים בשליטה או בבעלות עניין של התאגיד;
- (י) תחומי פעילות וסיכונים של התאגיד (הנרכש/מוקם):
- (1) המטרות והאסטרטגיה שלו וכן התכנית העסקית לשלוש השנים הקרובות (יעדים פיננסיים, תחזית למאזן ורווחיות ורמת חשיפה לסיכונים השונים) מותאמת לתוכניות התאגיד הבנקאי הרוכש;
- (2) מיפוי מכלול הסיכונים הנובעים מפעילותו (כגון: אשראי, תפעולי, משפטי, ריבית, שוק, נזילות);
- (3) נתונים פיננסיים אודותיו לשלוש השנים האחרונות במידה וקיימים לרבות דוחות כספיים מבוקרים;
- (4) אסטרטגיית המימון שלו לרבות אופן התמיכה של חברת האם.
- (יא) מערכות הניהול הניטור והבקרה בתאגיד, לרבות:
- (1) מבנה ארגוני וניהולי;
- (2) הרכב ותפקידי הדירקטוריון וועדותיו המרכזיות ואופן מינויים;
- (3) נהלים המעגנים את חלוקת התפקידים והסמכויות של ההנהלה הבכירה, לגבי כל תחומי הפעילויות וסוגי הסיכונים שנקבעו לתאגיד;
- (4) מערך הביקורת הפנימית;
- (5) מערך ניהול סיכונים ובקרת סיכונים;
- (6) רואה חשבון חיצוני והגורם הממנה אותו;
- (7) מערך ה-IT;
- (8) מערך אבטחת מידע;
- (9) מערך כוח אדם ומיומנותו;

(יב) פיקוח ובקרה של תאגיד האם הבנקאי על התאגיד :

- (1) האמצעים שנקט התאגיד הבנקאי על מנת לוודא הלימות מערכות הבקרה והניטור שבתאגיד הנשלט לרבות אלו המנויות בסעיף 7(יא) לעיל.
 - (2) נאותות מנגנוני הפיקוח והבקרה שיושגו על התאגיד הנשלט כנדרש בסעיף 10 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301.
 - (3) המדיניות והמגבלות על חשיפות לסיכונים של התאגיד.
- למרות האמור לעיל, ברכישת בעלות עניין, כאשר אין ברשות התאגיד הבנקאי פריטי מידע מסוימים מתוך הרשימה, יציין זאת בהודעה.

8. ברכישה/הקמה של שליטה/בעלות עניין של תאגידים בחו"ל שאינם בנק יש לצרף גם את העניינים הבאים :

- (א) הערכה וניתוח של סיכון המדינה בה ממוקם התאגיד, לרבות ההשפעות של מגבלות פיקוחיות, מוניטריות ואחרות הקיימות במדינה על פעילות התאגיד בכלל והקבוצה בפרט ;
- (ב) רשויות הפיקוח אליהן כפוף התאגיד, וקיומם של אילוצי העברת מידע ו/או מגבלות אחרות המשפיעים על יכולת פיקוח ובקרה אפקטיביים הן של חברת האם בקבוצה והן של המפקח במדינת האם (כגון: העברת מידע על לקוחות, אשראי, ביקורות וכד').
- (ג) נהלים בהם מוסדרת הפרדה בין הגוף המבצע פעולות בתאגיד חו"ל, לגוף האחראי לרישום ולדיווח וכן לגוף הביקורת, הבקרה והפיקוח.

החלטה

9. בהחלטה האם לאשר את בקשת התאגיד הבנקאי או לדחותה או להתנותה יובאו בחשבון, בין השאר, הפרטים הבאים :

- (א) השפעת הרכישה/הקמה של תאגיד על חוסנה הפיננסי של כל הקבוצה לרבות הלימות ההון.
- (ב) היכולת הניהולית של התאגיד הבנקאי לוודא שפעילויות של התאגיד מנוהלות באופן זהיר ואינן עלולות לפגוע במוניטין התאגיד הבנקאי.
- (ג) פעילות התאגיד תואמת לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי.
- (ד) טובת הציבור.
- (ה) השפעת ההיתר על התפתחות התחרות, מניעת ריכוזיות ורמת השירותים.
- (ו) מידת שיתוף הפעולה עם המפקחים במדינה המארחת.

דיווחים

10. תאגיד בנקאי נדרש לעדכן את המפקח מראש או בסמוך למועד בו חלו השינויים הבאים, לפי העניין :

- (א) שינוי מהותי בהיקף החזקותיו בתאגידים שהוא בעל עניין או שולט בהן ו/או שינוי בתחומי הפעילות של התאגידים הנ"ל.

(ב) רכישה מהותית לתאגיד הבנקאי של אמצעי שליטה של תאגיד אחר שאינה מקנה לו שליטה או בעלות עניין, אולם יש לה השפעה מהותית על מצבו הפיננסי, האסטרטגיה העסקית שלו, המוניטין או ניהול מקורותיו.

דוגמאות לעסקה כאמור בסעיף קטן (ב) הן: כאשר התאגיד הבנקאי מהווה בעל מניות משמעותי בחברה פיננסית אחרת (בארץ ובח"ל), כאשר נדרשת הסכמה של רשות מפקחת אחרת, כאשר היקף העסקה 1% ויותר מבסיס ההון של התאגיד הבנקאי או 200 מיליון ₪ הנמוך מביניהם.

11. התאגיד הבנקאי יעביר לפיקוח על הבנקים דיווחים תקופתיים או כל מידע אחר על התאגיד, בתדירות ובאופן שיקבעו על ידי המפקח.

כללי

12. המפקח רשאי להוסיף דרישות על אלו המנויות בהוראה זו או לפטור מחלקן, והכול לפי העניין.

* * *

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
6/12/00	הוראה מקורית	1	2017
05/08/13	עדכון	2	2392